

Norges vassdrags- og energidirektorat
nve@nve.no

Kopi til:
Aurskog-Høland kommune
Akershus fylkeskommune
Fylkesmannen i Oslo og Akershus
Tilsluttede organisasjoner FNF Akershus

Oslo, 30. november 2018

Dette brevet sendes på vegne av følgende organisasjoner i Forum for natur og friluftsliv (FNF)
Akershus: *Den Norske Turistforening Oslo og Omegn, Naturvernforbundet i Oslo og Akershus, Akershus og Oslo Orienteringskrets, Norges Jeger- og Fiskerforbund – Akershus, og Norsk Ornitologisk Forening, avd. Oslo og Akershus. Støttes også på prinsipielt grunnlag av Bærum natur- og friluftsråd.*

FNF er et samarbeidsnettverk for natur- og friluftslivsorganisasjoner på fylkesnivå. I Akershus representerer forumet over 200 000 medlemskap.

Innspill til

Melding – Setten vindkraftverk- Aurskog-Høland kommune, Akershus

FNF Akershus mener NVE bør anmode tiltakshaver om å trekke meldingen om Setten vindkraftverk siden planområdet omfatter viktige natur- og friluftslivsverdier, og det er tvilsomt om nytten av den fornybare energien kan vektlegges tyngre enn tiltakets forringelse av naturen. Området er heller ikke inkludert i arbeidet med nasjonal ramme for vindkraft på land, og det er sterk lokal motstand blant innbyggerne i nærområdet.

Vi gir innspill til utredningsprogram i tilfelle prosjektet, mot formodning, videreføres. Generelt er det viktig for oss at alle utredninger må gjennomføres av seriøse firma i henhold til den velkjente og mye brukte metodikken i Statens vegvesens Håndbok V712. I tillegg kommer vi med spesifikke innspill til tiltakshavers foreslåtte utredningstemaer.

Vi viser til melding fra Scanergy AS om «Setten vindkraftverk - Aurskog-Høland kommune, Akershus» med saksnummer 201839912, på NVE sine nettsider.

Kort om hva FNF Akershus er opptatt av og hvorfor

Forum for natur og friluftsliv (FNF) Akershus er et samarbeidsnettverk for natur- og

forum for
natur og friluftsliv
Akershus

c/o Oslo og Omland Friluftsråd, Storgata 28A, 0184 Oslo
akershus@fnf-nett.no / 45 16 68 79
www.fnf-nett.no/akershus
Org. nr.: 918940359

friluftslivsorganisasjoner i Akershus, og har som hovedformål å ivareta natur- og friluftslivsinteressene i fylket. I vår tid dør arter ut tusen ganger raskere enn normalt¹. Den største trusselen er arealendringer². FNF Akershus er opptatt av å motvirke tap av biologisk mangfold, sikre leveområder og spredningskorridorer og sørge for at vi ivaretar økosystemtjenester. Inaktivitet og psykiske plager er dagens største folkesykdommer³, og det er dokumentert at opphold og fysisk aktivitet i naturen gir bedre folkehelse, både fysisk og mentalt⁴. FNF Akershus er opptatt av tilgang til naturområder og god tilrettelegging for friluftsliv - som er et viktig lavterskeltilbud som kan brukes av alle, uansett alder og ferdigheter. FNF Akershus er også opptatt av en kunnskapsbasert og åpen forvaltning slik at beslutningstakere sørger for en bærekraftig utvikling på best mulig grunnlag.

NVE bør anmode Scanergy om å trekke melding om vindkraftverk i Setskog

Vindkraftverk er store, arealkrevende, tekniske anlegg som kan komme i konflikt med nasjonale miljømål og ha negativ virkning på andre viktige miljø- og samfunnshensyn. Eksempelvis kommer kraftverksutbygging stadig i konflikt med hensyn til biologisk mangfold, villmarkspreget natur, friluftsliv og natur- og kulturbasert reiseliv.

Setskog er et verdifullt natur- og friluftslivsområde. Setskog består av store, sammenhengende skogområder med flere myrer, små innsjøer og flere bekkenettverk. Området karakteriseres som villmarkspreget uten store menneskelige inngrep og brukes hyppig til jakt, fiske og annet friluftsliv av befolkningen.

Usikkerhet rundt behovet for vindkraftanlegg. Norge produserer i dag mer kraft enn landet forbruker, og mesteparten av kraften selges til utlandet⁵. Det er flere andre muligheter for å redusere klimagassutslipp og forbruke mindre energi. Mer kraft kan skaffes uten å forbruke viktige naturverdier: økt fokus på energisparing, oppgradering, modernisering og effektivisering av eksisterende industri og eksisterende kraftverk der naturinngrepene allerede er gjort. Er nedbygging og beslag av verdifulle areal og fragmentering av landskapet fremtidsrettet når det faktisk finnes mer bærekraftige løsninger? Energi er en begrenset ressurs, men det er natur også.

Unngå ugunstige prosjekter. NVE har en viktig oppgave med å velge ut de beste prosjektene tidlig og unngå ugunstige prosjekter som er for konfliktfylte eller uegnede av andre årsaker. Dette mener vi må gjøres gjennom en strengere konsesjonsbehandling med krav om langt bedre kartlegging av naturverdier, en nasjonal satsing på kartlegging og kunnskap, bedre planlegging, bedre vurderinger av samlet belastning og at det ikke tillates utbygginger i urørte eller andre verdifulle naturområder.

Setskog er ikke med i NVE sin nasjonale plan for vindkraft på land. Hensikten med Nasjonal ramme for vindkraft på land er å styre søknadene om bygging av vindkraftanlegg, slik at de mest egnede områdene blir tatt i bruk og sårbare områder blir spart. Et sett på 43 områder er valgt ut ved bruk av en bestemt metodikk som fjerner åpenbart uegnede områder og sannsynlige uegnede områder for vindkraft, henholdsvis harde og myke eksklusjoner. Setskog (og resten av Aurskog-Høland) ligger utenfor NVE sine 43 analyseområder for vindkraftverk, da området er tatt ut som «myk eksklusjon».

¹ [Science](#) 2014

² [IPBES](#) 2018

³ [NHI](#)

⁴ [Stortingsmelding friluftsliv](#) 2016 og [Norsk Friluftsliv](#)

⁵ [Statistisk sentralbyrå](#)

Kraftige reaksjoner fra innbyggerne. Forslaget om Setten vindkraftverk har skapt sterke reaksjoner fra innbyggerne i området, og det er opprettet en lokal aksjonsgruppe mot tiltaket. De er først og fremst kritiske til manglende åpenhet rundt prosessen og tiltakshavers framgangsmåte. På folkemøte i regi av NVE den 30. oktober møtte over 200 innbyggere opp, og over 600 fulgte lokalavisa sin strømming av folkemøtet. Saken har også fått mye medieoppmerksomhet. De fleste mediesakene går i detalj rundt uenigheten i bygda, mangel på åpenhet og manglende inkludering.

Upresist i forslag til utredningsprogram. Forslaget til utredningsprogram i meldinga fremstår som mangelfullt. Eksempelvis gir meldinga omtrentlige detaljer rundt størrelsene på installasjonene. Tiltakshaver oppgir ikke nøyaktige tall på vindturbinenes høyde eller diameter på bladene, men sier at det «*kan være aktuelt å bruke vindturbiner med ekstra høye tårn eller ekstra lange blad*». De oppgir kjørevegen mellom installasjonene til å være ca. 5 meter bred, uten noen videre beskrivelser av bredden på skulderlommer. I andre vindkraftanlegg med mindre turbindeler enn forespeilt for Setten vindkraftverk, ser vi eksempler på veibredder fra 7 til 23 meter. Scanergy sier også at de har inngått avtale med de fleste grunneiere. Ifølge lokalboende har 50 % av grunneierne sagt nei: To av grunneierne har signert avtale og sagt ja til Scanergy. En grunneier har sagt nei, og en grunneier (den største) har en pågående tvist angående eierskap. Det er også en femte grunneier som ufrivillig har fått med deler av eiendommen sin inn i planområdet pga. unøyaktig markering på kartet i meldingen. Denne ønsker heller ikke tiltaket. Videre sier Scanergy at det er ønskelig med avtaler med grunneiere for kabeltrasé og vei, men om slike avtaler er gjort vet vi ikke. Scanergy skriver også at området blir mer tilgjengelig for ferdsel. FNF har erfaring med at det fort blir lagt restriksjoner på både ferdsel og jakt i områder med vindkraftinstallasjoner. Ferdselsforbudene kommer også raskt ved fare for iskast.

FNF Akershus ber derfor NVE anmode Scanergy AS om å trekke meldingen for Setten vindkraftverk. Nasjonal rammeplan for vindkraft må ferdigstilles og en nasjonal plan for fornybarsatsingen som inkluderer oppgradering og effektivisering av eksisterende kraftverk må på plass, før det gis tillatelse til enkeltanlegg og mer urørt natur og verdifulle landskap ofres.

Innspill til utredningsprogrammet

FNF Akershus ønsker at NVE ber Scanergy AS om å trekke meldinga om Setten vindkraftverk. I tilfelle Scanergy AS likevel går videre med søknadsprosessen har vi flere innspill til utredningsprogrammet.

Scanergy har foreslått å utrede flere temaer i meldingen. Temaene er generelt beskrevet av tiltakshaver. Vi vil kommentere disse og starter med generelle bemerkninger til utredningsprogrammet.

Generelt

Store vindindustriområder med tilhørende infrastruktur som veier og kabelgrøfter, sprengstein og høye veiskjæringer, samt vindturbiner som skal rage 250 meter over bakken, vil åpenbart måtte føre til større arealendringer. I tillegg kommer støysonene fra turbinene. Dette vil forringe eller ødelegge for naturverdiene og friluftslivsinteressene i stort omfang, både fysisk og visuelt i landskapet. Særlig viktig og vesentlig er at det vil bidra til en forringelse av biologisk mangfold. Effektene av tiltaket vil gi negative ringvirkninger for natur og friluftsliv langt utover det fysiske området der vindkraftanlegget lokaliseres.

Utredningsprogrammet bør inkludere følgende som generelle vilkår:

- Alle utredninger må gjøres i henhold til den velkjente og mye brukte metodikken i Statens vegvesens Håndbok V712.
- Alle utredninger må gjennomføres av eksterne, navngitte, seriøse og velrenommerte firma for å sikre uavhengighet og god kvalitet.
- Alle områder relatert til tiltaket må utredes på samme måte som området for selve vindkraftverket, dvs. utredningene må inkludere områder for nett- og kabeltrasé.
- Dersom omfanget av prosjektet endres må det gjøres nye konsekvensutredninger.
- Beregning og begrunnelse for konkludert konsekvensgrad må fremkomme i framlagt utredning.
- En egen rapport for sumvirkninger (som dekker friluftsliv, kultur- og naturmiljø, landskap, reiseliv osv.) bør være en del av konsekvensutredningen.

Landskap og visuell virkning

Landskapet i området hvor vindkraftverket planlegges fremstår som villmarkspreget med skog og myrområder. En visualisering av hvordan vindturbinene vil bli seende ut fra ulike lokaliteter 360° rundt planområdet, er også nødvendig for å få inntrykk av hvordan vindturbinene direkte påvirker landskapet. Erfaringsmessig pleier det ikke være noen krav om visualisering i utredningsprogram, og dette er sjelden med i konsesjonssøknader. I FNF-systemet har vi ofte erfart at størrelsen på veier i vindkraftsaker endres underveis til et betraktelig større inngrep enn det som først ble forespeilt i søknaden. Det finnes eksempler på hvordan vindkraftverk faktisk blir bygget (med alle veiene og inngrep ellers) i skogsområder lignende området i Setskog⁶. Tiltakshaver burde dermed ha mulighet til å legge fram eksempler på visualisering. Det bør også stilles vilkår allerede i utredningsprogrammet om at tiltakshaver gjør rede for skjæringer i landskapet, eventuelle massedeponi, inngrepsbehov i samband med sprenging og grøfting, og eventuelle arealbehov i anleggsfasen. All arealbruk må fastsettes før konsesjon gis (størrelse på alle tekniske inngrep, spesielt vedrørende veibredde, turbinhøyde, turbintype).

Utredningsprogrammet bør inkludere følgende som vilkår for landskap:

- Landskap skal kartlegges etter en anerkjent offentlig standard
- Visualisering av tiltaket, inkl. infrastruktur må være et krav
- All arealbruk må redegjøres for og fastsettes

Kulturminner og kulturmiljø

Kulturminner er viktig for identitet, og gir både tilhørighet og karakter til landskapet og miljøet rundt oss. Kulturminner og kulturmiljøer er viktig for folkehelse, friluftsliv og biologisk mangfold, for eksempel som opplevelsesverdi, turmål og artsrike kulturlandskap.

Aurskog-Høland har en rik historie, og Setskog og nærliggende områder inneholder blant annet rester av dyregraver, bosettinger og ferdselsårer.⁷ Eksempelvis går *Flyktningeruta*, en av rutene i prosjektet «Historiske vandreruter», sør for planområdet.⁸

Utredningsprogrammet bør inkludere følgende som vilkår for kulturminner og kulturmiljø:

⁶ Eksempelvis i Årjängs kommune i Sverige.

⁷ Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer 2007-2015

⁸ <http://historiskevandreruter.no/>

- Kulturminner og -miljøer skal kartlegges etter anerkjent offentlig standard.
- Kulturminner og kulturmiljøers verdi og betydning både lokalt, regionalt, nasjonalt.

Friluftsliv

Etablering av vindkraftverk kan komme i konflikt med friluftsliv gjennom direkte arealbeslag og forringelse av opplevelsesverdien. Det enkle friluftslivet er nordmenns viktigste arena for fysisk aktivitet og derfor en av de viktigste grunnpilarene i folkehelsearbeidet. Setskog, med sin villmarkspregede natur, har et godt potensial for utøvelse av friluftsliv og benyttes til bl.a. rekreasjon og turgåing, orientering, jakt og fiske.

Med dagens og fremtidens kalkulerte befolkningsvekst i Aurskog-Høland og nabokommuner kan naturområdets potensial for framtidig friluftsliv også være relevant å utrede.

Miljødirektoratet er initiativtaker til det nasjonale prosjektet «*Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder*»⁹. Formålet med prosjektet er å identifisere viktige arealer for friluftsliv i hver kommune i Norge. Alle kommuner i Akershus er enten i startfasen, godt i gang eller ferdig med dette arbeidet¹⁰. Aurskog-Høland sine områder er ikke ferdig kartlagt. Utredningen angående friluftsliv må inneholde denne kartleggingen eller vente til dette prosjektet i Aurskog-Høland er ferdigstilt. Videre må eksisterende dokumentasjon rundt friluftsliv gjennomgå og suppleres med samtaler og intervjuer med lokale myndigheter, organisasjoner og lokalbefolkningen.

Områder som kan bli berørt av stenging, gjerder og tilgang på eget ansvar, må identifiseres.

Utredningsprogrammet bør inkludere følgende som vilkår for friluftsliv:

- Friluftslivets verdi og betydning både lokalt, regionalt, nasjonalt og til alle årstider
- I hvilken grad opplevelseskvalitetene endres/reduseres
- Ferdigstilt kartlegging og verdsetting av friluftsområder
- Potensialet området har for utøvelse av friluftsliv i et fremtidsperspektiv
- Hvordan bestander av jaktbart vilt påvirkes

Naturmangfold

Naturtyper, fugl, annen fauna og flora

For å sikre naturmangfold er det avgjørende at det ivaretas urørte, større naturområder med en kjerne av intakt natur upåvirket av kanteffekter mot bebyggelse og samferdsel, uten nevneverdig påvirkning av fremmede arter (spredning fra hager, anleggsvirksomhet o.l.). I tillegg er det nødvendig med et nettverk av mindre naturområder med forbindelseslinjer slik at arter har mulighet for spredning i landskapet. Arealinngrepene fører til ødelagt natur, fragmentering og segmentering av habitat og økosystemer, og vindturbinene vil medføre økt dødelighet for fugl og flaggermus. I tillegg til fragmentering kan også støyen fra anlegget påvirke naturmangfoldet negativt, f.eks. ved å skremme vekk vilt og fugl fra foretrukne leveområder.

Planarealet inneholder også flere myrområder. Myr er levested til utrydningstrua og viktige arter. De utgjør store karbonlagre og er en naturlig flomdemper¹¹. De siste årene har det også blitt økt fokus

⁹ <http://www.miljokommune.no/Temaoversikt/Friluftsliv/Friluftslivsomrader/Kartlegge-og-verdsette-friluftslivsomrader/>

¹⁰ Pers. med. Kristina Digenes, Akershus fylkeskommune.

¹¹ Se f.eks. [Regjeringens informasjonsside](#)

på ivaretagelse av denne naturtypen som et klimatiltak¹². Eksempelvis kan karbon tilsvarende 300.000 tonn CO₂ være lagret i torva på bare én km² myr¹³. Utbygging eller tørrlegging av myr fører derfor til store utslipp av klimagasser.

Det vil bli nødvendig med utstrakt feltarbeid for å samle inn tilstrekkelige data, spesielt om fugletrekk men også sårbare arter og naturtyper. Det er ikke nok med eksisterende kunnskap og enkelte feltbesøk – dette vil i så fall være i strid med internasjonale føringer inkl. EU-direktiv og konvensjoner, samt naturmangfoldloven¹⁴.

Vannforekomstene i området har god økologisk tilstand¹⁵. Denne tilstanden er det ikke tillatt å forverre, jfr. den norske vannforskriften¹⁶ og EU sitt vanddirektiv. I så fall skal §12 i forskriften anvendes og begrunnes. Det er spesielt inngrepene relatert til infrastrukturen som kan ha konsekvens for tilstanden, men også mulig forurensning fra turbinene. Utredningen må inkludere hva som kan skje med bekkefeltene og hvordan den økologiske og kjemiske tilstanden kan bli påvirket.

Verneverdier

Sør og nord for planområdet ligger to naturreservater, henholdsvis Store Rekket naturreservat og Fagermåsan naturreservat. Det er uklart ut fra meldingen hvor langt det er fra planområdet til verneområdet. Områdene er vernet for å bevare en større, velutviklet og uberørt nedbørsmyr med tilliggende skogområde. Disse har særlig betydning for biologisk mangfold, spesielt som en viktig fuglebiotop og rasteplass for trekkfugler.

Utredningsprogrammet bør inkludere følgende som vilkår for naturmangfold:

- Det må gjennomføres full kartlegging av ulike artsgrupper, f.eks. fugl, pattedyr, amfibier, insekter, karplanter, sopp, lav og moser samt naturtyper. Det er viktig at slik kartlegging gjøres av kompetente fagpersoner på våren/forsommeren, da muligheten for å oppdage arter er størst.
- Det må i konsekvensutredningen utredes hvordan artsgruppene og naturtypene vil bli påvirket både i anleggsfasen og hvis det blir et operativt vindkraftanlegg.
- Det må utarbeides gode kart med flere lag informasjon om lyd, visuell innvirkning, artsdata, landskap, boliger, fritidsboliger, turløyper, jaktområder, vilt osv.
- Det må undersøkes hvordan fugl og flaggermus i området blir påvirket av vindkraftanlegget, inkl. kartlegging av påvirkningsgraden anlegget har på trekkfugl.
- Utredningen må inkludere hva som kan skje med bekkefeltene og myrområdene og hvordan den økologiske og kjemiske tilstanden kan bli påvirket.
- Utredningen må inkludere konfliktpotensialet mellom et vindkraftanlegg og naturreservatene (konflikt med verneverdiene og formålet med vernet), spesielt med tanke på fugl.

Støy og skyggekast

I større upåvirkede naturområder, som for eksempel nasjonalparker, skogområder og kjerneområder i bymarker er all hørbar fremmed lyd i prinsippet uønsket. Ved etablering av ny virksomhet må det

¹² [Regjeringen, Miljødirektoratet, Representantforslag fra Venstre, Sabima](#)

¹³ [Representantforslag fra Venstre](#)

¹⁴ [Konvensjonen om biologisk mangfold, Bernkonvensjonen](#) og [naturmangfoldloven](#)

¹⁵ www.vann-nett.no

¹⁶ [Vannforskriften](#)

synliggjøres i hvilken grad virksomheten vil berøre naboer og natur- og friluftslivsområder støymessig. Støy når ofte langt utenfor vindkraftverket. FNF er kjent med at naboer til vindkraftverk ofte gir uttrykk for at støy er den største plagen, da særlig lavfrekvent støy. Støyproblemene er verst om natten, morgenen og kvelden når man skal slappe av. Helseproblemer og senskader fra slike anlegg er kommunens ansvar etter folkehelseslovens §4.

Støybelastningen må vurderes opp mot hvilken karakter de berørte områdene og bruken av disse har. Det er i den forbindelse også viktig at det i forkant er foretatt en grundig dokumentasjon av verdien av området med tanke på friluftsliv. Hvis utbyggingen i fremtiden vil resultere i økt ferdsel og støy fra den, må konsekvensene av dette også vurderes.

Utredningsprogrammet bør inkludere følgende som vilkår for støy og skyggekast:

- Støypåvirkningene på dyre- og fugleliv samt friluftsliv fra et eventuelt vindkraftanlegg må dokumenteres og vurderes fra anleggsfase til driftsfase.
- Beregnet støynivå ved nærmeste bebyggelse må angis.
- Støynivået må estimeres for hele døgnet for å påvise eventuelle endringer i støynivå om kvelden/natten (søvnmangel hos naboer), og ikke bare i en avgrenset periode. Det må tas høyde for geografi og geologi i området slik at en ikke får lignende feilberegninger som har funnet sted ved andre prosjekter i Norge.
- Støynivå må måles ved flere vindhastighetsnivåer, og ikke bare i «gunstige» nivåer for lite støy. Utredningen bør også vise «worst case-scenario». Valg av tid og sted bør bestemmes i samråd med kommunen og naboer som *ikke* er grunneiere.
- Faktiske skyggekast og effektene på folkehelse, friluftsliv og dyre- og fugleliv må utredes.

Annen forurensning

Under etablering og ved drift av vindkraftverk er det risiko for forurensning. Det kan være aktiviteter, uhell eller ulykker som kan medføre utslipp av miljøfarlige stoffer eller partikkelavrenning. I tillegg kan terrenginngrepene medføre endrede avrenningsforhold, og infrastrukturen i vindkraftverkene tilrettelegge for økt ferdsel. Se eksempelvis sak fra vindkraftverkene på Kvitfjell og Rødfjell i Nord-Norge.¹⁷

Utredningsprogram bør inkludere følgende som vilkår for annen forurensning:

- Risikoen for ulike typer forurensning må utredes
- Konsekvenser for ulike typer forurensning for samfunn og naturmangfold må utredes

Infrastruktur og nettilknytning

Strukturer, traseer, bredder og andre størrelser på infrastruktur må avklares tydelig i søknaden og all annen infrastruktur må visualiseres slik at en er klar over tiltakets arealinngrep. Se ellers avsnitt angående landskap, friluftsliv og naturmangfold.

Utredningsprogrammet bør inkludere følgende som vilkår for infrastruktur og nettilknytning:

¹⁷ nrk.no/troms

- Strukturer, traseer, bredder og andre størrelser på infrastruktur må avklares tydelig i søknaden og all annen infrastruktur må visualiseres
- Dersom strukturer, traseer, bredder og andre størrelser på infrastruktur endres må det gjøres nye konsekvensutredninger

Elektrisitetsproduksjon, økonomi og verdiskapning

Det er bred enighet om at globale og nasjonale utslipp må ned, og bruken av fossil energi må fases ut og erstattes med fornybar energi. Norge produserer i dag mer kraft enn landet forbraker, og mesteparten av kraften selges til utlandet. Hvor mye vil norsk vindkraft egentlig bidra til å redusere nasjonale og globale klimautslipp? Hva har dette å si for kommunens økonomi og andre verdier? Er det egentlig behov for et mindre vindkraftverk i Setskog i Aurskog-Høland sett i et klimaperspektiv? Er nedbygging og beslag av verdifulle areal og fragmentering av landskapet fremtidsrettet når det faktisk finnes mer bærekraftige løsninger som økt innsats for energisparing, oppgradering, modernisering og effektivisering av eksisterende industri og eksisterende kraftverk?

I meldingen fra tiltakshaver står det «*Når driften opphører vil vindturbiner, servicebygg, trafo og kraftledning bli revet og fjernet fra stedet. Veger og fundamenter under bakkeplan vil trolig bli liggende igjen.*» Hvem skal rydde opp, og hvem skal ta kostnaden? Områder med slike inngrep kan ikke tilbakeføres til naturlig tilstand.

Utredningsprogrammet bør inkludere følgende som vilkår for elektrisitetsproduksjon, økonomi og verdiskapning:

- Det må utredes om utbyttet av den fornybare energien veier tyngre enn tiltakets klimabelastning på naturen (i form av drenering av myrer og fjerning av jord og vegetasjon ved sprenging, fyllinger, osv.) og tapet av naturverdiene i området.
- Hva er alternativkostnaden ved tap av andre muligheter for Aurskog-Hølands utvikling? Hva risikerer Aurskog-Høland å gi fra seg nå og for fremtiden? Nytte-kostanalyse vedr. økonomi i Aurskog-Høland kommune: tapt eiendomsskatt fra boliger/hyttebebyggelse i nærområdet (lavere boligverdi pga. anlegget), økte helseutgifter, forurensning, eventuelle utgifter ved opprydding/nedlegging av vindkraftverk.
- Det må utredes hvordan en eventuell opprydding etter endt bruk av kraftverket skal kunne gjennomføres.

Reiseliv

Det er viktig å få avklart eventuelle konflikter mellom vindkraft og reiseliv, for dermed å finne fram til hvordan man kan redusere eller unngå slike konflikter.

Utredningsprogrammet bør inkludere følgende som vilkår for reiseliv:

- Det må utredes hvordan kraftverket vil påvirke eksisterende og framtidig turisme og dagsbesøk.

Medvirkning

En godt demokratisk forankret prosess

FNF Akershus ønsker en god demokratisk forankret prosess. Det vi ofte opplever, og som også har

skjedd i Setskog, er at utbygger kontakter grunneiere først for å erverve grunn, deretter tar kontakt med kommunens politikere og til slutt holder folkemøte for innbyggere og interesseorganisasjoner. Dette er ikke en god demokratisk prosess.

Bruke de lokale organisasjonene

Lokale natur- og friluftslivsorganisasjoner sitter på en enorm kunnskap og er en viktig ressurs for å få folk i aktivitet, ivareta naturmangfoldet og gi et godt kunnskapsgrunnlag rundt natur- og friluftslivsverdier i Aurskog-Høland kommune. Vi anbefaler NVE å ha møter med interessene som er berørt, og oppfordrer NVE til å be tiltakshaver samle inn kunnskap fra lokale interesseorganisasjoner.

Ta gjerne kontakt med FNF Akershus eller natur- og friluftslivsorganisasjonene direkte for mer informasjon om ønskelig.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Akershus

Maria Rundhaugen Tesaker
Fylkeskoordinator
FNF Akershus

Forum for Natur og Friluftsliv Akershus er et samarbeidsnettverk mellom 13 natur- og friluftslivsorganisasjoner i Akershus: Den Norske Turistforening Oslo og Omegn, Naturvernforbundet Oslo og Akershus, Akershus og Oslo Orienteringskrets, Oslo og Omland Friluftsråd, Skiforeningen, Norges Jeger- og Fiskerforbund – Akershus, Oslofjordens friluftsråd, Norsk Organisasjon for Terrengsykling – Oslo og Omegn, Norsk Ornitologisk Forening avd. Oslo og Akershus, Nesodden Kajakklubb, Østmarkas Venner, Lillomarkas Venner og Bærum Natur- og Friluftsråd.

forum for
natur og friluftsliv
Akershus

c/o Oslo og Omland Friluftsråd, Storgata 28A, 0184 Oslo
akershus@fnf-nett.no / 45 16 68 79
www.fnf-nett.no/akershus
Org. nr.: 918940359